Csötörtök. 105. Szám. Oktober 6-kán, 1859.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS : O-vár, Vizi-utcza, 231. szám, első emeletben

Megjelen e lap hetenkint kétszer, u. m. Vasárnap és Csütörtökön. Ára évnegyedre 3 ft o. é. Hirdetési ár : soronkint 7 kr, s minden hirdetés után 30 kr bélyegdij. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltetik.

KIADO-HIVATAL : Középutcza, STEIN J. könyvkereskedése.

(D). **Szemle.** Európának van egy ősz koronás diplomatája, ki a népboldogság, a benső jóllét eszközlésében, az alkotmányos monarcha elhivatásának fényes felfogásában példánya lehet minden uralkodóknak. Ezen magas jellemü férfiu a belga király.

Ő, ki benn kisded országát feltünö virágzásra emelte egy századnegyed alatt, közelebbröl egy párszor mozdult meg az európai külpolitika érdekében, és mindannyiszor a legélreállitottabb eseményekre titokszerü, de egyszersmind büvös hatást gyakorolt; példányául annak, mily sokat tehet egy században egy ember zajtalanul is.

Midön Napoleon már a Mincio-vonalra nyomult elöre, s szerencsés elönyomulása által, Ausztria az európai hatalmak hideg magatartásától kisérve a legnehezebb megpróbáltatás elé nézett: a belga király hajóra ült s az angol királyi udvarnál megjelenik. Egy kis hokusz-pokusz, egy magánlevél Napoleonhoz az angol királynétól, mit állitólag a belga király fogalmazott, s im Napoleon mintegy lebüvölt, az egész világ bámulatára nyakraföre békét köt Ausztriával.

Természetes, hogy e büvölés titka csak az volt, hogy az angol kormányvélemény is ki lön egyeztetve a porosz és oroszszal, mely szerint az ausztriai birodalom létezése európai szükségnek ismertetett el; Napoleon további hadviselése pedig Európa nem interveniálása esetében Ausztria létezését fenyegetvén, ennek vagy békélni vagy Európával szembeállani elkerülhetlen volt. Napoleon az elsöt választotta; engedve talán nem saját meggyözödésének, hanem Európa nyomásának.

Ő azonban a békét ugy kötötte, vagyis mögötte oly helyzetet készitett elöre, hogy hadgépjének meginditott kerekét senki meg ne állithassa. Olaszország tartományai fegyverben állanak, s vérrel is kivivni készek Szardiniához csatoltatásukat; mely czélra azonban a szárd király mindig Európa igazságszeretetéhez és Napoleon nagylelküségéhez folyamodik.

Ez alatt a zürichi conferentia foly, s az olasz kérdés változatlanul hullámzó állapotjában játsza az olasz nép a katonásdit a nélkül, hogy a titok fátyola fellebbenne a kiváncsi világ elött.

És im a belga király megindul, látogatást tesz a franczia császárnál, találkozások, értekezletek történnek, s egyszerre nagyszerü s nagy részben meglepő hirek indulnak forgalomba, melyek szerint a biarritzi értekezletek eredménye az, hogy Ausztria egy fényes áldozatot hoz, Velenczét Ferdinánd Max föherczeg teljhatalmu kormányzata alatt tisztán olasz provincziává válni engedi, követelve azonban, hogy Toscana törvényes uralkodója restauráltassék. Az európai hatalmak méltányolják a feltételt, talán Pármát és Modenát végre el is nézik hogy Szardiniához csatoltassék; a pápa pedig a legatióknak alkotmányos életet ad világi kormányzóság alatt.

Im ez a másik eseményszerü hirfordulat, a belga király második kimozdulására.

Hitelesnek állitott hirek vitatják, hogy Ausztria a villafrankai béke alól feloldozottnak tekinti magát, ha a toscanai herczeg vissza nem helyeztetik, Napoleon pedig a mint állitják ez esetben is békét kötne, s ekkor Ausztria Szardiniával állana hadi lábon, s a mellette felkelt nemzeti forradalommal, melyet Napoleon ekkor saját sorsára fogna hagyni.

Ha Napoleon Szárdinától külön vált békét köt, akkor lemondott azon szövetségi kötelezettségről, hogy azt Ausztria támadása ellen védelmezze, a mi által a helyzet tetemesen meg lesz változva.

Várják, hogy egy moniteuri czikk érkezend, mely ezen helyzetet határozottan körvonalozandja. Azon esetben, ha Ausztria csakugyan háboruba fog Szárdiniával keveredni, alkalmasint e háboru végczélja ki kell hogy egyenlitve legyen Napoleonnal, s az olasz confoederatio eszméje mégis meg fog maradni. Mert hogy az olaszok lehető kielégitésének, s ottan egy forradalomellenes kibékitö állapot kivitelének feladatát Napoleon megoldatlan hagyja, azt nem képzelhetjük, miután egy Mazziniféle olasz republicanus forradalom mindaddig szerfölött fenyegeti az ö trónját, a menynyiben Mazzini a franczia menekültekkel élethalálra egy czélra dolgozik.

Azonban az olasz kérdés felett a napihirek az európai nagyhatalmak véleményét már annyira kezdik összeérlelni, hogy szerintök az öszön vagy télen egy congressus fog öszszeülni, mely a fenyegető véres jeleneteket megelözni megkisértse. Ezen európai egyetértésről szóló hirek ellenében közelebbröl villámkint ütött le az Observer azon hitelesnek állitott hire: hogy az angol kormány most sem akar részt venni oly congressusban, mely Olaszországot ismét feldarabolni, s a népvéleményen erőszakot tenni akar. E szerint a mint látjuk Napoleon jól meginditotta a kereket, s annak le is kell járnia, ugy is, ha ö kihuzza magát annak további hajtásából.

Hanem a németek sem akarják hagyni magokat; egy német nemzeti párt alakulása mind nagyobb mérvet veszen; s ez az a pont, a hol mint régebben többször emlitettük Ausztriának elöbb utóbb át kell mennie a megpróbáltatáson.

Régebben hozták külföldi hireink, hogy a szász koburg-gothai uralkodó Ernö herczeg, a democraták és szabadelvüek Eisenachban szerkesztett fontos programmját helyeselte, mely programm Ausztria lényeges sérelmére egy nagy német egységet követelt Poroszország hegemoniája alatt; közelebbröl ausztriai külügyminister gróf Rechberg egy szilárd hangu ovásszerü nyilatkozatot küldött a gothai udvarhoz, melyben az uralkodó herczeg elismerő nyilatkozatának törvényszerütlensége van kiemelve. A herczeg ellennyilatkozatát még nem ismerjük; de egy fontos jelenséget meg nem tagadhatni, azt t. i. hogy a gothai párt a democrata és szabadelvü párttal coalitioban van; s Észak-Németország általában egységet akar Poroszország alatt. A közelebbi frankfurti gyülés, hol egy nagy nemzeti pártot akartak alakitani, észrevévén hogy Dél-Németországon a porosz hegemonia nem népszerü, ez eszmét elvetette; s ugy látszik végczélja egy szorosabb és a nemzeti erőt szilárdabban egyesitö confoederatió. A mozgalom halad elöre, s mindvégig nagy figyelmünket igényli.

Az európai fegyveres és diplomatiai csatáknak azomban most még egy ujabb tere nyilik Ázsiában és Afrikában. A nagyhatalmak, kik Samylt részvétlenül nézték el hös népével egy századnegyedes dicsö harcz után elesni, most méltó aggodalommal látják, hogy Ázsia keleti része is már lábai alatt fekszik az orosznak, mint ekkorig a nyugoti. Biztos elöhaladással maholnap az orosz szaband törvényt Persiának, s az itteni szomszédos népeknek; és a keleti kérdést, melyben elöle Európában a kaput bezárták, Ázsia felöl fogja megoldani. Hatalma s befolyása már is uralkodóvá lesz China felett, s követeivel a mandarinok ölelkeznek, mig az angolokat s francziákat összelödözik. Mig az európai népek s kormányok az egymásközötti versengésben töltöttek el fél századot, az alatt az orosz Európa és Ázsia nyakára nött.

Európát s jelesen Angliát maholnap az ázsiai s afrikai események teljesleg elfoglalhatják; mi történik ha e közben Ausztria Szárdiniával harczba keveredik, a miben nem látunk valószinütlenséget? Vajjon az angolok biztatása meg fogja-e menthetni Olaszországot, ha fegyvere Chinában el lesz foglalva? Nagy kérdés, mi Európában uj bonyolodásokkal ijesztget.

— A „B. H." irja : Gróf Coronini ö excja, az uj horvátországi bán, magas állásának elfoglalását, Horvátország és Szlavonia lakosaival következö bocsátvány által tudatá :

„Ő Felsége legkegyelmesb Császárunk és Urunk által Horvát- és Tótország bánjává neveztetvén ki, szives üdvözletemet nyilvánitom nektek. E történeti méltóság által kitünöen megtiszteltetve, ernyedetlen föladatom lesz, e koronaország igazgatását szeretett Fölséges Császárunk legmagasb akaratja és határozott nagylelkü megbizásához képest, egész erömmel mindnyájotok jólétére vezetni. Hiven ragaszkodom kötelességeimhez, azt várom mindenkitöl, szigoru s kérlelhetlen vagyok a kötelességfeledettek iránt. Támogassatok bizalommal jóakaratu s szilárd czélzataimban, ragaszkodjatok szilárdon az igazi polgárerényekhez : Hüség a Császár és engedelmesség a törvény iránt, s Isten segitségével fokonként oly jólét fog közöttünk fejlödni, mely e koronaország kivánalmainak legjobban megfelel.

Zágráb, szept. 24. 1859. Gróf Coronini bán, altbn. s. k."

Konstantinápoly, szept. 19. 1859. — Tegnapelött nagyszerü összeesküvés fedeztetett fel, melynek czélja volt a szultán és ministerek leölése, s testvérének Aziz effendinek trónra helyezése, s a melynek e hó 17-kén kellett volna kiütni; ezen forradalom nemcsak a mindig lázongó és nyugtalan szoftákat foglalta magában, hanem az egész tüzérség, s a szárazi hadsereg nagyobb része benne volt az összeesküvésben, s a tarto-

---

BORONKAI MARGIT.

Történeti regény.

(Folytatás.)

De habár Margit kedélyében a tömjénezések miatt a hiuság árnyalatai kezdettek feltünni, a hiuság még soha sem ment tul a nöi szendeség korlátain, annak érzete inkább csak a hölgy kedves titka volt, mely olykor egy egy percznyi rátartásban, s inkább naivnak tetszö daczban jelentkezett, mely a kedves alakhoz nem állott rosszul; mert e rátartás vagyis hölgyi büszkeség nem olyan volt, mely mást kivánt volna lealázni, egy kis önérzet felvillanása volt az, melyet a szelidkedö nyájasság, s az akkori patriarchalisszerü inkább falusias életmód apró bizalmasságai azonnal s mindannyiszor kiegyenlitettek. A hölgyeknek még tul nem ment ártatlan hiusága s tán inkább mondhatnók : önbecslése : — tövis, mely a rózsa szépségét védelmezi, s visszautalása által annak kellemét még emelni látszik; de ha e kisded hiuság még csak az önbecslés határai közt áll, mondhatni kellemet kölcsönöz a nönek, annál kellemetlenebbé teszi azt akkor, midön az egész nöi jellem csakis e hiuságra támaszkodik. Ekkor a tömjéneztetés kivánsága felgerjeszti a hóditásvágyat, a hóditásvágy a tetszelgést, és a tetszelgés a könnyelmüséget. Ritka hölgy a ki szépségére szerfelett hiu levén elvégre ne sodortatott volna a könnyelmüség örvényébe; ez örvény pedig egészen kivül esik a nöi boldogság határain.

Margitnál az elválasztó szenvedélyek még csak forrongásban voltak, lélekiránya éppen ugy vonta öt a legnemesb erények felé, mint a mennyire fejlödö tetszvágya fenyegette öt a könnyelmüség veszélyeivel.

Ez egész küzdés azonban még csak látatlanul folyt az ö elzárt szivvilágában, mert a fiatalkor szemérmének s ártatlanságának zománcza eltakarta még a világ elöl mindazt a mi a szivben véghez ment.

Margit külsö szépségével annyi lekötelezö nyájasság, oly vonzó vidorság szövetkezett, hogy bájoló körét a fiatalság földi mennynek képzelé.

A mint mind sürübben csoportosult a kecses hölgy körébe a hon legválogatottabb fiatalsága, ugy nyert mind bövebb táplálékot szivében a nöi hiuság, s a kellemeinek ellenálhatlanságába helyzett önérzet.

A fiatalság mindenkor egyszerre bájoltatva a külsö által, rendesen mindenekelött annak is szokott tömjénezni. Ezen érzéki benyomások kiváló hatását még civilisaltabb korunk sem épülte ki, legfeljebb csak ott, hol illem vagy számitás által ösztönöztetik hazudni bókjait.

Szinte bámulni lehet azon, ha a hölgyeknél végre is érvényben maradhat a régi közmondat : hogy „szép testben szép lélek lakik !" Szinte bámulható, ha egy szép hölgy a külsöségek rovására el nem hanyagolja lelki tulajdonait, s szerez magában értéket az élet azon hosszabb korszakára, mely a külsö szépséget letörli az arczról, s a szellemi tökélyek után mérlegeli mindenkinek becsét; ha elgondoljuk, hogy egy szép szabásu ajknak egyetlen mosolya nagyobb varázst gyakorol tömjénezöire, mint kevésbbé bájos alakoknak százszorta magasztosabb lelki tökélyei.

Igaz, hogy aztán a szép testben a szép lélek legbájolóbb tünemény, s a kinek a természet bájos külsövel kedvezett, önmaga ellen vétkezik, ha azt a lélek tökélyeivel : az erkölcs és sziv nemességével, a hüség s szeretet szilárdságával ki nem egésziti, a midön lelkünk nemes tulajdonainak megörzése s kimivelése önmagunktól függ, s e téren nyert minden elönyeink saját érdemünkkül tulajdonithatók. De az anyag s annak hajlamai a társadalmi erkölcsekkel ellenkezö szenvedélyekre ösztönöznek, s igy a ki inkább földi részének szépitésén csüngve külsö elönyeinek a lelkiek felett kedvezett; igen hamar elveszti azon bájoló öszhangzást, mely a szellem s anyag szépségének egyensulya által egy hölgyet eszményi alakká varázsolhat át.

Margit még ekkorig a kettös tulajdon minden kellékeit birta. Szép külsöje mellett lelke azon nemes és önfeláldozó hazafiság légkörében fejlödvén, mely atyjának körét elfolyá, megtanulhatta ismerni a társadalom legmagasb érzését, mely minden egyéb nemes és szent érzelmet magában foglal : a honszerelmet; csakhogy finom és érzékeny idegrendszere által e téren is tulszenvedélyesnek mutatkozott; s ott hol a szenvedély és nem meggondolás utján fejlett meggyözödés szüli az erényt, soha sem lehet jót állani ennek tartósságáról; söt a szélsöségek érintkezése miatt gyakran igen szomoritó ellentétességekbe hull a tulszenvedélyes kedély. A ki hasznos, következetes és szilárd akar lenni, legyen nemes — meggyözödésböl, számot vetve észszel s szivvel, hogy az életben a szilárd jellem vivhat ki egyedül minden viszontagságok közt megnyugtató öntudatot.

Kimondhatlan kéjt élvez az, kit egy szenvedélyes hölgy szeret, mert a sziv rajongó vonszalma annyi virágot szór annak életére kit tárgyaul választott, hogy a boldogitott kebel nem irigyelheti a mennyország üdvét; de százszor boldogtalanabb, ha végre szivcsalódás miatt ennyi boldogságot el kell vesztenie. Ám pedig a ki csak a szenvedélyt nyerte meg, az doemonokkal játszik, mert a szenvedélyesség kapcsolatban a hiusággal a leghamarább merülhet el a lengeség örvényébe.

Nem alaptalan sejtések hirdeték, hogy Boronkay kellemteljes lánya mélyebb vonszalommal viseltetik egy feltünö fiatal iránt, kinek nemzetsége m. e. ötven év elött származott be Erdélybe Magyarhonból a két ország elszakadása felett folyt pártharczok következtébeni politikai üldözések miatt.

E beköltözött nemzetség nagy kegyében állott a fejedelemnek, s János Zsigmond uralkodása korán kezdve egész az utolsó Apafiig az ország fötisztségeiben osztozott, mialatt az ország legtekintélyesb nemzetségeivel jött vérségi összeköttetésbe.

E nemzetség neve Jármy. 1540-ik év körül jött be Mihály; s most regényünk korában kisebb fia Endre, s nagyobb fiáróli unokája Miklós éltek; s szerepelnek is a történetirók hagyományai közt.

Jármy Miklós már a férfikor kezdetén állott, s külsöjére nézve egyike volt azon szálas szép termetü férfias alakoknak, melyekben most is oly gazdagok Magyarország térvidékei.

Haja s bajusza világos barna volt, szakállat még nem viselt, mert azon kor divatja szerint e viselet csak a nös férfiakat illette meg.

Szemei nagyok, nyiltak valának erös és mégis nemes sugárzással, s általában kissé halvány arczán tiszteletgerjesztö kifejezése ült az elhatározott, s önmagával s az élettel számot vetett léleknek.

Egy forró lélek volt ö hidegnek látszó felülettel, e felület az ész pánczélja volt, a vágyó ábrándos és büszke sziv felett, mely az akkori idök viszontagságai közt annyiszor kényszerült az önmegtadásra.

Hideg és elhatározott volt elvböl, jelleg alakja az akkori fiatal lovagoknak, kiknek egy mélyen ápolt szenvedélyök volt : a hazaszeretet; s kik éltök virágját a haza leggyászosabb napjaiban részint a csatatéreken, részint bujdosásban, számkivetésben; vagy otthon ellenségeik fegyvere közt szivökbe mélyen elfojtott gyülölettel töltötték el, lefojtott göz gyanánt, mely a lezáró edényt széttörni törekszik, hogy korlátolatlanul szét röpkedhessen végre a szabad levegön.

(Folytatjuk.)

Kiigazitás. Közelebbi számunk tárczájában 2-ik hasáb 3-ik sorban „szöke Dunâba" helyett „szöke Tiszába", és a 3-ik hasáb 26-ik sorban „ö még a vidéken" helyett „ö volt még a vidéken" olvasandó. A 2-ik has. alolról fel számitva az 5-ik sorban „messze járo" helyett „szerte hordó."

1540-71

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

mányokba is mindenfelé el volt ágazva, minden nagy ügyességgel el volt rendezve, a katonaság már töltéseket kapott, a topánai nagy ágyutelep legénysége el volt kartácsokkal bőven látva, a medreszékbe (oskolák) nagy mennyiségü fegyver és lőkészlet összehalmozva, midőn az összeesküvés egyik tagja (mondják Hasszán pasha a bosporusi várok parancsnoka) felfedezte Rizza pashának, ki a szultánnal értekezve rögtön minden vezetőit elfogatta az összeesküvésnek. Arnautli Dzsafár pasha, az összeesküvés egyik főnöke midőn jalija (nyári lak) körülvétetett, s látta hogy el van árulva, a tengerbe ölte magát, más két pasha, számtalan főtisztek, ezredesek, őrnagyok, s nagy számu papok és szofták fogattak össze; lehetett az utczán látni pashákat, főtiszteket, kik semmit sem sejtve mentek fényes kiséreteikkel, midőn körülvétettek, levonattak lovaikról s összekötözött karokkal vezettettek a börtönökbe. Cserkeszli Huszein pasha a janiai kormányzó (hová távirati parancs ment, s ki egyik főnöke volt a tartományi összeesküvésnek) szintén elfogatott.— Az összeesküvők a kuleli-i, damed pashai, és skutarii laktanyában vannak kemény őrizet alatt, a hadügy és rendőrminiszteriumnál érélyesen foly a fürkészet, a tárgyalás titokban foly, s igy a közönség csak keveset tudhat.

Én nem hiszem, hogy az összeesküvés fejei s értelmesbjei programmokba tették volna a keresztyének legyilkolását, mert ők tudhaták, hogy Európa egy ily vad tényt boszulatlan nem hagyna, s hogy az Törökhonnak halálát vonná bizonyosan maga után; de a vak buzgó pórnép, az Ázsia vadonjaiból kikerült vérengző katonaság, egy forradalmat a hitetlenek legyilkolása, kirablása, s gyujtogatások nélkül gondolni nem tud, s ha az sikerülhetett volna, iszonyu véres tettek szinhelyévé vált volna a főváros és a tartományok, egyetlen keresztyén sem maradott volna bizonyosan életben, most midőn a vész elhárintatott, mindenki remegve gondol arra mi történhetett volna, s melytől csak isteni gondviselés véde meg annyi száz ezereket, kik fölött Damocles kardja csüngött.

Jövő levelemben reménylem, hogy több részleteket adhatok, most a törökök titkolódzó jelleme nem engedett többet kifürkészhetnem; az ide való lapok mondják ugyan, hogy egy nagy összeesküvés fedeztetett föl, s hogy több ezeren fogattak el, s azok között nagy állásu egyének is vannak, de nevek és részletekről hallgatnak; de végre is egy ily nagy fontosságu, s a közönségnek oly bőribe járó dolgot nem lehet a nyilvánosságtól eltiltani.

Az összeesküvés, a polgárháboru mellett még egy más iszonyubb vész is fenyegeti kelet városát, egy ezer lábu szörnyeteg, melyet még Rizza pasha erélye sem tudand meggátolni, mely ijesztőleg óriás léptekkel közelg, s melynek nevére mindenki elhalványul. S ez a pestis; a mult héten a Beyruthból jövő postahajó azon hirt hozta, hogy ott nehányan meghaltak ezen iszonyu kórban, s alig érkezett ezen vészhir idáig, hogy már azt is hozzáadják, hogy Smirnán is nehány pestises eset adta elő. S mivel itt nehány nap óta fulasztó déli szél, s iszonyu meleg uralkodik, félni lehet, hogy ide is elhatolhat, — védjen Isten tőle.

A napokban a galatai hidon járkálva szomoru jelenet lepett meg: egy füstölgő gőzösre, mely Karamaniába volt menendő, kivándorolt cserkeszek költöztek, s én megvallom könyes szemekkel néztem ezen hős nemzetnek szerencsétlen fiaira, kik a szolgaság elől idegen földre menekültek, kik honuk szabadsának megbukta után nem akartak rabigát hordani ott hol egykor szabadon éltek; szomoruan megható volt a látvány, mely előttem föltárult, a büszke törhetlen harczosok festői öltözetökben s fénylő fegyvereikkel angyalian szép hölgyeket vezettek; meglepett az, hogy ők bár muzulmánok, a nők leplezetlen tárták föl szelid arczukat, meglepett öltözetök, mely oly ős magyaros, fejeiken csucsban végződő párta volt, zománczozások és aranyozásokkal ékitett, s arról hosszu lecsüngő fátyol csüngött le, testöket hosszu tunika fedé, melyet derekokhoz széles zománczozott ezüst öv szoritott, s hová többeknél gazdag müvü pisztolyok és törek voltak szurva, ugy néztek ki ők sisak alaku pártájokkal mint Amazonok rege korából, hajok a homlok felett el van nyirva s apró fürtökben fedi a homlokot mint a régi görög szobroknál lehet látni, s két felől halántékaikon hosszan és szabadon özönlenek le az éjsötét fürtök, melyek a legérdekesebb s leglelkesebb arczokat rámázzák körül. — Karjaikon gyermekeket, s zománczozott kis ezüst szekrényeket (hihetőleg női piperékkel) vittek, némelyik sirt, s én velek könyeztem, s más nevetve ugrott zerge könyedséggel csónakba, s én vele mosolyogtam, s mig ezek eleveztek titkos szerencsekivánataimtól kisértve, azalatt 2 nagy hajó érkezett meg a fekete tengerről zsufolva kivándorolt cserkeszekkel, kik egymásra halmozva egész az árbocz derekáig felmagasuló tömörember tömeget alkottak, lehetett a két hajón 3—4000 ember, s ha a kivándorlás ezen mérvben halad, ugy ma-holnap egy cserkesz sem marad a Kaukazuson, már eddig 15—20,000-re teszik a kivándoroltak számát, s még több van útban, egész törzsek kelnek föl s hagyják el őseik honát. Civilisált nép ily tömeges kiköltözésre képtelen, mi sokkal romlottabbak és gyávábbak vagyunk mint ők a természet romlatlan fiai utolsó lehelletökig harczoltak szabadságukért, s midőn többé védni nem tudták magokat, midőn az ellen behatott havasaikba, akkor inkább elhagyák őseik honát, mint hogy nyakokat rabiga alá hajtsák; ő előttök csak addig volt kedves honuk, mig a szabadság fénylő napja világitá annak tájait; de mihelyt az orosz zsarnokság éje ős havasaikra nehézkedett, ők annak fulasztó légköréből, melyben élni nem tudtak, tova menekültek. Szerencsétlenségedben is magasztos dicső nép, mint a minő valál győzelmeid közepette, Isten veled, fogadjátok szerencsekivánatát egy titeket szerető és bámuló emberbarátnak.

S mig a cserkeszek honukat, a bulgárok valásukat hagyják el. Hogy a görög főpapság mennyire romlott itten keleten, arról idegennek fogalma nem lehet: a püspökök helyeiket pénzen vásárolják meg a szent synodustól, s bármelyik, ki 2—300,000 piasztert fizetni tud, püspökké, érsekké lehet, s aztán hogy a kiadott összeget visszakaphassa kamatostól, s folytonos ajándékokkal helyét biztosithassa, hitelt felülmuló húzavonákkal és csalásokkal zsebeli ki a pásztorsága alatti hiveket, ha valaki nősülni akar azt nem esketi össze, ha egy kénye kedve szerint meghatározott összeget nem fizet, a halottakat nem temeti el, a házasokat elválasztja fizetésért, a falusi papi állásokat árverés utján a többet igérőknek adja, a népet mindenféle szent adókkal fosztogatja stb. s hiába jönnek ezek aláirásával ellátott panaszok a portához, az azt a patriarkához, ez pedig a beárult püspökökhez küldi, ki a panaszkodókat mint az egyház ellen föllázadókat börtön s egyházbóli kitiltással bünteti. Az Aoret-hiszári és környéki keresztyének (Bulgáriában) 30,000-en egy kérelmet adtak be a saloniki franczia consulnak, melyben kijelentik, hogy ők a katholikus hitre térnek át, s a pápa és Frankhon védelme alá helyezik magokat. Turoques a lazaristák apátja Kalkiczban (azon falu, mely ezen mozgalmat kezdeményezte) látogatást tett a franczia consul kiséretében, s diadal menettel vezettettek a községbe bé, a consul s az apát biztositotta őket Frankhon védelméről, s béketürésre szólitotta fel mig Páris és Romából teendő jelentésökre felelet érkezend. Bulgáriában egy általában oly nagy a görög papság elleni ingerültség, hogy csak az Aoret-hiszári ügy kimenetelét várják, hogy az ország nagyobb része áttérjen a katholikus hitre; lesz Romában nagy öröm, ily hatalmas hóditásokat még szent Pál és arany száju szent János sem tett.

A perzsa határszélen Szultaniehben fölállitott tábor feloszlott, a sháh trónra léptének évünnepét nagyszerüleg ülte meg hadserege közepett, nagyszerü tüzi játékok tartattak előestéjén, s következő nap az elbruzi erdőségekbe tigris vadászat; egy hajtásba vett, s már megsebesitett tigris dühösen rohant üldözőire, s két testőrt üzőbe vevén halálosan megsebesitett, midőn egy szerályi tiszt Ahmed Aga segitségökre sietvén, ezt ugy nyakon legyintette, hogy rögtön meghalt, mig egy 4-dik tisztet tépett el, midőn a Nasser-ed-din sháh maga rohanta meg a dühös állatot, s bámulandó bátorság- és hidegvérrel be várván az iszonyu állat rohamát, lándzsájával átszegezte azt, s büszke állatot halva terité lábaihoz.

A sháh ezen diadala után m. hó 14-kén hagyta el a tábort, s Magarián át térend vissza a fővárosba.

Perzsia óriási léptekkel halad felvilágosodott uralkodójának vezetése alatt a polgárisodás felé, s a nép örömmel követi őt, s minden vakbuzgóságtól menten fogadja az ujitásokat — az országot ma-holnap sürgönyvonalok fogják áthálozni. A sháh palotájában van egy távirdai szerkezet, mely a különbféle miniszteriumokkal teszi rögtöni összeköttetésbe, s mivel a drótok a harembe vannak összpontositva, hová már hivatalnokoknak mennie nem lehet, tehát Nassr-ed-din sháh megtanulta annak szerkezetét, s maga kezeli, adja a minisztereknek rendeleteit s veszi jelentésöket.

A sultaniehi tábort távirdai vonal (mely 300 kilometer hosszu) köti össze a fővárossal, s a sháh rendeletet adott ki a tartományok minden városait sürgönyvonalok által kötni össze a fővárossal, hogy igy a kormány centralizáltassék. — Haszán Ali-khán a párizsi perzsa követ rendeletet kapott az ahhoz szükséges anyagok megvétele s sietö elküldésére. O. B. —

Algyógy, szept. 29. 1859. — Szept. 22-én V. Hunyadmegyében Rákosdhelysége mellett este 6 órakor 35 rabló jelent meg az erdőbe. Egy szegény asszonyt, ki egy kevés töredék szárazfát akart haza vinni, elfogták, megkötözték, s miután kikérdezték, hogy kinek van legtöbb pénze Rákosdon, a földre fektették s betakarták hogy ne lásson; kevés idő mulva érkezett a nőjét nyugtalanul váró férje a megkötött asszonynak s az is hasonló sorsra jutott. 8 órakor magok elébe vevén a megkötözött asszonyt és férjt, a rablók bementek Rákosdra nyugalmazott kapitány Czintaihoz, ki észrevevén a sok gyanus kinézésü fegyveres embereket, futni kezdett a kapu felé, s tolvajt kiáltott, de alig tett egy néhány lépést az utcza felé, egy rabló reá lött, s a lábát meglötte; meglöve is tovább akart haladni a 80 éves gyalog százados, s a kapuig haladott is, s ott utolérve, a rablók fegyvereikkel ugy verték agyon, hogy az agyveleje is kifecskendezett, s azután bementek a házba s minden zárosnemüeket kifeszitve, kinyitva s feldulva, minden pénzét s kincsét magokhoz vették. A százados hajdon szép nagy leányát nem bántották. Az elkövetett rablás és gyilkolás után a rablók vivat kiáltások mellett szünetlenül lövöldözve, ismét fölhuzódtak az erdőbe. Mig a rablás folyt, a magyaroknál és oláhoknál folytonosan huzták a harangokat félre a falusiak; de a rablók is annyira tüzeltek fegyvereikkel, hogy mindamellett, hogy V.-Hunyadról sok nép közeledett volt Rákosd felé, senki sem mert hozzájok közeledni. Öltözetökről s egyenruhájokról itélve gyanitják, hogy bánságiak, de bizonyosan csak annyit tudhatni, hogy a vallástalanság s erkölcstelenség el van terjedve mindenfelé, az istenről megfelejtkeztek a templomokat nem járják, s az Epicurus philosophiáját követik a legtudatlanabb közemberek is. Erre nézve tanuim lehetnek a lelkipásztorok, kiktől a nyáj megszökvén a puszta templom falait őrzik: s több helyt még templom sincsen, s a megigért silány papi fizetést is vonakodnak megadni, s a szegény pap sokszor éhen mondja a szószékben „add meg a mi mindennapi kenyerünket." S akkor az isten nem áld meg bennünket. Mely országban a nép kicsit csinál a vallásból, s a vallásnak nincs annyi hatása, hogy a népet megtartsa az erkölcs és erény határai között: ott szükség, hogy szigoru törvények legyenek. Van reményem, hogy minél elébb a rablok börtönben lesznek, s akkor tudatni fogom hováváló és miféle emberek.

Közelebbről egy szegény asszony szülni akarván, három napig a legborzasztóbb kinokon ment keresztül, s csaknem végperczeiben folyamodott itten levő kerületi sebészünkhöz, ki is azonnal segitségére sietvén a haldokló asszonynak, s a megforditott állásban levő halt gyermeket a legnagyobb ügyeséggel az asszonyból kivette, s igy az asszony, kinek semmi baja nem történt, a haláltól megmenekedett. Ezen szerencsés tényeért kerületi sebészünk dicséretet érdemel. Ha igyekeznék magának nagyobb ismereteket szerezni, később mind magának mind másoknak nagy hasznára lenne, s én hiszem, hogy igyekezni fog magát annyira kiképezni, hogy nemcsak a sebészi, hanem az orvosi tudományt is értse. r. l.

Ujdonságok.

E hó 4-én Ő cs. ap. fölsége névinnepélyére az itteni nagy templomban „te Deum" tartatott a polgári és katonai hatóságok, s buzgó népség jelenlétében.

— E hó 2-dikán a zenekörben jól sikerült előadás volt. M. Károly ur kiválólag szépen hegedült, valamint Fr. ur szépen fuvolált egy áriát Rigolettóból. A fiatal J. urhölgy tanitójával Andre urral magyar dallamokat játszott négy kézre zongorán Biharitól s Csermáktól.— Kiválólag kitünt Kajtán Ferencz ur, ki Pestről mostan tette át lakását városunkba. Ez utóbbi egy fántasiát Luciából Wilmerstöl zongorán, oly nagy részvét-közt játszott, hogy játékát ismételnie kellett. A fiatal zenemüvész mint zongoratanitó fog városunkba letelepedni: a mire itt szükség is van.

— Kolozsvárott a zene-conservatorium e hó 4-én délután nyilt meg, miután az itteni lelkes zenekedvelők által évek óta összeadott összeg oda emelkedett, hogy annak rendezésére s a tanárainak fizetésére szükségelt összeg már előállitható. A conservatorium tanárául Kaczér Ferencz és Szuck György urak alkalmoztattak, kik egyszersmind az itteni ref. főiskolában is zenetanitással fognak foglalkozni. Az utóbbi egyéniség unokabátyja a gordonka müvészetéről hires Szuck Rózának. A conservatoriumban a tanitási nyelv magyar, havi dij csak is 40 kr uj pénzben; s szegény sorsu, hajlammal biró egyének ingyen tanittatnak.

— Gyászos esemény megrenditő hatása alatt irjuk e sorokat. A mult szombaton egy szép reményekre jogositott előkelő fiatal lélek tépte le magáról a földiség lánczait. Szivét lőtte át. Meghalt! Minél váratlanabb, minél rögtönibb, annál megrenditőbb vala e szomoru elhatározás, a melynek oka még eddig rejtély. Akármi lett légyen az, kegyelettel szenteljük emlékének e baráti kéztől származó sorokat. Pár év alatt a mellett, hogy társadalmunk minden rétegeiben több adatai merültek fel az öngyilkosságnak, ez már a második eset, hogy oly ifju vet véget fiatal életének, a ki az előkelőbb osztályhoz tartozva, a kétségbeesés veszedelmes philosophiáját nyomatékosabb családi nevével, ugyszólva, igazolja, vajha ne népszerüsitse. Fájdalmas a tapasztalás; de az idők természetéből folyó tény, hogy e körülmény oka különösen azon illetékes tér hiányában keresendő, a melyen a magyar ifjuság az ősi intézvények fenállásakor magának foglalkozást, pályát, komolyabb életczélt talált, s a melyet amazzal együtt elvesztvén, most nem talál tért, hol talán ébredező önbecsérzetét méltó tettek által igazolja, s végre is önmagával jő meghasonlásba. Egyedül a gazdászat és irodalom jelenleg azon tér, a mely felé egy ily ifju tevékenységi hajlama vonszódni látszik. De az irodalomra mindenki nincs hivatva, a gazdászat ellenben — mindaddig, a mig rendezetlen birtokviszonyainkon egy országosan általános commassatio nem segit,— oly türelemfárasztó akadályokat gördit, oly sysiphusi küzdelemre hi fel, hogy annak megfelelni nem tartozik a miveltebb lelkeket kibékitő foglalkozás közé, inkább csak rideg kötelesség az önfentartásunk iránt. Egy szóval: az ifjuság számára nincs foglalkozási tér, s a pályatért nem találó lélek és kedély, meghasonlásba jő, meglep a világfájdalom, s ily lelkiállapotban aztán néha egy csekély, talán higgadtabb pillanatban alig megvetésre méltó ok, avagy csak egy bus szeszély is elég arra, hogy a szenvedélyes szivet végelhatározásra birja. A nemes fiatal, kinek halála most közrészvétet gerjesztett, tiszta szép jellemü, magasabb sorsu, szerencsés vagyoni állásu, s testileg lelkileg kitünő vala. Magasabb lélekhivatása már egynehány költeményében is nyilatkozott, melyet kéziratban alkalmunk volt látni. Ő a hazának reménye volt, s életének egyetlen vétke az vala, hogy e reményt a hazától ő maga vette el. Nincs miért őt megneveznünk, csak az idők jelenségére akartunk mutatni.

— A névváltoztatásra nézve a belügyminiszter egyetértésben a vallás és közoktatási miniszterrel, egy m. hó 28-kán kibocsátott rendelete következtében megparancsolja: hogy jövőre az engedélyezett névváltoztatás, megjegyzés által az illető születés- vagy keresztelési lajstromba beirandó; egyuttal, a mult esetekre vonatkozólag, az erdélyi cs. k. kormányzóság megkerestetik, hogy azon esetre, ha névváltoztatás miatt némely felek hozzá folyamodnának, a fönntebbi bejegyzés mellett adható csak meg a névváltoztatás.

— Az aranyozott rámát hogyan tisztitjuk meg. Először is egy vörös hagymaszeletet veszünk, ezt borszeszbe mártjuk, s az illető tárgyat (tükör vagy festmény rámát stb) könnyü ide oda való törlés által megtisztitjuk. Igy azon tárgyak bárminemü foltoktól megtisztulnak, anélkül, hogy az aranyozásban legkisebb kár történnék.

— Bécs, szept. 24. A rajnai lap irja: Tegnap miniszteri értekezlet volt, melyben a többi közt az országok alkotmánya fölött is tanácskoztak. Annyi bizonyos, hogy az 1857-dik évből eredő utóbbi tervek határozottan ad acta tétettek.

— Az első magyar általános biztositó intézet életbiztositási ágazata megerősitést nyervén, gyorsan szerveztetni, s a közönség számára mielőbb megnyittatni fog.

— Hideglelés ellen. Belgiumban azon vidéken, hol a hidegláz uralkodik, e betegség ellen mint hathatós szert használják a zöld vagy megszáritott komlót, melyet miután jól megfőtt, theaként isznak. Belga lapok e szert mint olyat ajánlják, melynek jó sikere bebizonyult.

Politikai hirek.

— Az okt. 1-jén kelt lapok szerint már nehány nap alatt szétfoszlik a fátyol, mely még jelenleg a közép-olaszországi kérdést boritja; a minden órán várt „Moniteur"-jegyzék, mint Párisból irják, még élesebben fog az annexio ellen nyilatkozni, mint az előbbi jegyzék szólott s mint a Metternich hg küldetése óta nyert eredmények hirdetik. Jelentik egyszersmind, hogy a Császár f. hó 2-kán némelyek szerint okt. 5-kén érkezik meg St. Cloudban, hol a toscanai, parmai s a legetiokbeli küldöttséget maga elé bocsátani, a kiket Biarritzaan nem akar elfogadni. A „Morn. Post." párisi levelezője mint mondja biztos értesülést nyert volna Metternich hg küldetése felől, mit ekként ad elő:

Midőn ö nmlga nem rég visszatért Bécsbe, előterjeszté a császárnak Napoleonnal tartott beszélgetéseit, miket papirra tett, hogy minél hivebben adhassa elő. Ugy látom az előttem fekvő sürgönyből, hogy Metternich hg már elébb parancsot vett volt kivinni egy jegyzéknek a „Moniteur"-be való beiktatását oly czélból, hogy az ellene hasson, bizonyos franczia lapoknak, melyek az ausztriai kormány véleménye szerint a herczegségek lakóit bizgatták a számüzött uralkodók visszatérése elleni fölkelésre. Ez sikerült is ö nmlgának: A kivánt jegyzék a „Moniteur" szept. 9-diki számában megjelent. Azonban ugy látszik, hogy Bécsben nem voltak megelégedve a „Moniteur" czikkével, s Metternich hg maga Bécsben léte alatt annak szüksége mellett szólt, hogy következő az olasz hgségekre vonatkozó igéreteket kell sürgetni egy francziaországi hivatalos sürgöny alakjában, ugymint:

1. „A három uralkodó visszahelyzése végrehajtandó, de Ausztria és Francziaország beleavatkozása nélkül; 2. a toscanai nagyhg s a modenai hg nem gátolandók hadtestek szervezésében, a melyek ausztriai vagy más idegen elemekből volnának

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

képezve, s a herczegeknek engedtessék meg ezen hadierők segélyével saját trónjaikat ujból elfoglalhatni; 3. ha Piemont ellene szegülne az uralkodók vállalatának, az ő közbejárulása jogszerü okul tekintessék Ausztriának is közbeléphetésre; mialatt Francziaország, mint a mely teljesitette a maga feladatát Olaszországban, ne elegyedjék bele az ügybe; 4. ha Piemont netán az események folytán elvesztené Lombardiát, ne legyen szabad Francziaország segélyéhez folyamodnia. De minthogy Ausztria méltányolni tudja azon nehéz állást, a melybe Francziaország jutna a dolgok ily helyzetében, Ausztria kötelezi magát arra, hogy nem fogja Piemontot kihivni, bizonyos levén az iránt, hogy Napoleon L. mindent megteend, a mi hatalmában áll, hogy a szárd királyt rábeszélje, ne akadályozza a herczegeket hazatérési igyekezetökben."

Ha már, igy végzi a párisi levelező, beleegyeznék Napoleon császár ezen pontokba, akkor küszöbön lenne egy második háboru Olaszországban. Ausztria nem sokára szerezne a herczegeknek egy jó hadiserget, s minthogy Szárdinia nem nézhetné hidegvérrel a közép-olaszországi csapatoknak megveretését, kénytelen volna a küzdtérre kilépni, s Ausztria ismét ott állna 200,000 emberrel szemközt a piemontiakkal s a mit netalán Közép-Olaszország kiállitani képes lenne."

— Walewski gróf Biarritzból még nem tért vissza Párizsba. Megérkeztével hirszerint azonnal egy körlevelet fog bocsátani a külföldön levő franczia ügynökökhez, melyben a császárságnak Olaszországra vonatkozó politikája világosan kifejtetnék. Ezen politika, mint a kölni lapnak irják, kevésbbé fogna különbözni, mint sokan hivék attól, a melyet Walewski gróf hasonló ügyben már máskor nyilvánitott.—Poniatowski herczeg megérkezett Párisba.

—A Chinába küldendő expeditio a „Pays" szerint is csak a futár megérkeztével fog véglegesen szerveztetni és szabályoztatni, mely futár aug. 14-ig terjedő tudósitásokat hozand. A „Moniteur de la flotte" azonban olyan számitást tesz, mely szerint Francziaország csakugyan 12,000 emberrel (és nem 6500-al) fogna részt venni a vállalatban. A touloni kikötőben máris nyolcz vegyes szállitó hajó és négy fregát helyeztetett felfegyverzési állapotba. Brest állitólag ugyanannyi hajót fogna kiállitani.

Ugy látszik, hogy a franczia kormány a marokkóiak támadását az algiri határ ellen, következő követelésekre akarja felhasználni Marokkó irányában: 1) Ugyanazon kereskedelmi előnyöket kivánja mint Anglia. 2) Nagyobb szabadságot a marokkói kikötőkben levő konzulok számára. 3) Rendes és mérséklett vamrendszer felállitását. 4) Vallásgyakorlati szabadságot mint Konstantinápolyban. 5) Fezbe és Mequinezbe konzulok befogadását.

— London, szept. 26. A „Morning Post" szerint az olasz ügy még nincs elintézve; szintoly kevéssé egyeztek meg a Lombardiát illető államadósság átvételére nézve; a belga királynak utazása nincs kapcsolatban a congressus-kérdéssel; congressus nem lesz, a herczegségeknek Piemontba kebleztetése valószinü. A „Times" ellenben az ily nemü bekebleztetést igen valószinütlennek tartja.

London, szept. 29. Russel lord Aberdeenben tiszteletpolgári joga elfogadásakor ugy nyilatkozék: hogy a mig ő miniszter lesz, Angolország semmi oly congressusban nem fog résztvenni, mely az olaszok önhatározási jogát megcsorbitná; egyszersmind azon meggyőződését fejezte ki, hogy Ausztria és Francziaország semmi esetben sem fognak erőszakosan beavatkozni.

A China elleni készülődések ugylátszik lassan, de nagyszerü mervben folynak. Tegnap utazott el Volwichből Southamptonba fegyverekkel és lőszerekkel Balaklava, az uj szállitó csavargőzös; szállitmányai Southamptonban más hajóra rakatnak át, mely a mennyei birodalomba viszi azokat. Ezen rakomány, melyet legközelebb egy másik fog követni, 2,000,000 töltényből, bombákból, röpgolyókból, s 107, puskával tele rakott ládából állott.

— Az „Indépendance"nak Bolognából sept. 19-ről irják, hogy Fanti szövetségi tábornok két védelmi vonal felállitását rendelte meg Romagnában. Az elsőnek központját Cattolica képezi, ezen vonal balról egész a tengerig terjed, jobbról pedig a Fesaronál levő hegyekig. Cattolicában, mely jól megvan erősitve, Mezzacapó tábornok főhadiszállása van. Roselli tbk vezényli a tartalékot, a főparancsnokságot Fanti fogja átvenni. A romagnoliak hadserege, mely ezen vonalt megszállandja, és a mely most öszpontositva lesz, 12,000 ember erejü. A romagnaiak az ország belsejében levő helységekben toscanaiak által lesznek pótolva. Miként az „Opinione"nek Bolognából irják egy második küldöttség megy Francziaországba.

Liguriából, sept. 21-ről irják: „A szomszéd herczegségekbeni bonyodalmak, ugy látszik, még távol vannak a békés megoldástól. Jól lehet itt általánosan hiszik, hogy a népohajtások Toscánában, előbb vagy utóbb Piemont előnyére fognak eldöntetni, de azért a turini kormány nem látszik feltétlen hitelt adni ezen feltevésnek, és folyvást készül az ezen bonyodalmakból netalán származható eseményekre. Itt például, éppen nem titok, hogy Genuából és La Spezziából nevezetes fegyverszállitmányok mennek Livornóba, söt a mult héten azon toscanai kikötőben egy angol hajó is horgonyt vetett, mely Toscana ideiglenes kormánya részére 10.000 puskát szállitott.

Róma, sept. 20. O szentsége a pápa egészségi állapota annyira megjavult, hogy tegnap óta a szokott, de sokáig félbeszakitva volt délutáni kikocsizását ismét megkezdhette. Ma ő szentsége meglátogatta a Tiber partját a Porta Angelica előtt, és hosszasbb utat tön gyalog. A ki véle találkozott, külsöjén látszólagos változást vehetett észre. A betegség a belső szenvedés mély nyomait mutatja arczán. A pápa betegsége miatt elhalasztott titkos consistorium f. hó 26-ra tüzetett ki. III. Napoleonnak nem egyenesen nyilvánitott, hanem itt jól ismert óhajtásával egybehangzólag ő szentsége Bonaparte Lucian alamizsnást, a császár rokonát, ki most engedelmet nyert Páris helyett Rómában lakhatni, a legközelebbi consistoriumban, püspökségre emelni szándékozik, és pedig a Falconieri bibornok meghalálozása által megürült ravennai érsekség van részére szánva, a mi által is a még fiatal főpapnak közel kilátása van a bibornokságra. A következő ravennai érseknek, ha Falconieri rendkivüli hatását, és kerülete rendkivüli szeretetét örökölni akarja, épp oly gazdag és jóltevő főpapnak kell lennie, mint elöde volt, Bonaparte pedig — levelező szerint — bir is e két tulajdonsággal. A marseilli püspök Ede Mazenod urnak kineveztetését Párisban szintén kivánják. Ez azonban aligha fog e consistoriumban még megtörténni.

Messinából sept. 15-ről hozza az „Indépendance belge" azon tudósitást, hogy ott egy nápolyi fregát jelent meg, hogy a királypártiak tömegestől hagyják el a várost, mert nem érzik magukat biztonságban és mert a forrongás egész Szicziliában „rendkivüli." A Nápolyból sept. 17-ről érkezett hirek szerint éppen igy álnak a dolgok a tengeren inneni tartományokban is. A lefegyverzési parancs, melyet a kormány Calabriában bocsátott ki, azt eszközölte, hogy a mostan fegyvertelen földbirtokosok és jómódu polgárok egészen ki vannak téve a banditáknak, kik ellen eddig minden katonai expeditiók sikertelenek voltak. A Basilicatában egy nagy alkotmányos nyilatkozatot késziteneк, A kormány már oda küldötte Marsica főügynököt, hogy a legfeltünöbb alkotmányosokat perbe fogja. Az udvar Porticiban van.

„Nápoly — irják továbbá az „Independance"nak — nyugodt és megelégszik a szabadelvü izgatásokkal. A titkos sajtó satyrákat, kiáltványokat, söt még egy kis lapot is terjeszt el láthatlan kezek által a városban. Háromszinü kokárdák is hullanak mindenfele. Az első óra azonban, mely egy polgár-háboruhoz vagy forradalomhoz vezethet, nem itt, hanem a tartományokban fog megkondulni."

— A „Natione" közli azon feliratot, melyet a parmai nemzetgyülés Napoleon császárhoz intézett. Ez a császár igéreteire utal, s következő szavakkal végződik:

„Sire! Olaszország népei az ön szavaira szilárdsággal, kitartással és bizalommal feleltek. Europa egy ujjászületésnek indult népet bizonyára nem fog arra kényszeriteni, hogy félúton megállapodjék . . . ."

— A turini „Indipendente" jelenti, hogy a tanácsnak és a kamaráknak egy küldottsége Milanóba a romagnai küldöttekhez fog menni, „hogy annak a piemonti parlament rokonszenvét s azon ohajtását kifejezze, hogy vajha a nép ohajtása nemsokára visszavonhatlan ténynyé alakulna át." A turini község is küld küldöttséget Milanoba, hogy Romagna követeit megkérjék, viszszatérésük alkalmával látogatásukkal városukat is megtisztelni. A florenczi „Natione"nak irják Bolognából: „Tegnap este 8 órakor érkezett meg Garibáldi tábornok Riminibe. A város sietett tiszteletére világitást rögtönözni. Mezzacapo tábornok s a táborkar hozzá mernek. A vitéz tábornok megjelent az erkélyen, s megköszönte a népnek a megtiszteltetést. „A jóakaratnak és becsülésnek ilynemü bizonyitványai—mondá—rám nézve rendkivül kellemetesek, mert miután én magam egy elv vagyok, tehát biztos jeléül veszem azt annak, hogy önök szeretik Olaszországot, dicsőségét s teljes nemzetiségét és függetlenségét."

Turin, sept. 24. Az egyenes adók Lombárdiában, november s december hónapokra az eddigi kivetési mérték szerint fognak behajtatni. — 1860. jan. 1-től kezdve ott is, mint Piemontban, a közigazgatási év össze fog esni a naptári évvel.

A „Gazette Piem." sept. 24-kéről közli azon föliratot, melyet Scarabelli a romagnaiak nevében Monzában a királynak fölolvasott, igy hangzik:

„Sire, miután Romagna népségei tekintetbe vették jogaikat, a törvényesen összeült nemzeti gyülés egyhangu szavazata által kijelentették beolvadásukat a szárd királyságba. A tulajdonok, miket felségedben egész Olaszország szeret és bámul, szelidsége a békében, valamint hősiessége a harczban, minden szivet meghóditottak s ezek között a legnemesebb diadal, az erkölcsi befolyás diadala volt. Ezen bekeblezési ohajtás azonban nemcsak a lelkesedés gyümölcse volt, hanem: egyszersmind az érett megfontolás eredménye. Romagna, mely 40 év óta belszakadások által dulatik, reméli, mikép bevégezve a forradalmak korszakát, a dolgok tartós és végleges rendjét állapithatja meg. Mély tisztelete mellett a cath. egyház feje iránt, oly kormányt akar birni, mely a polgári egyenlőséget, az olasz nemzetiséget, a rendet és a szabadságot biztositja. Felséged alkotmányos monarchiája az egyetlen, ki nekünk ezen javakat megadhatja. A savoyai ház története, mely a népek törekvéseit magáévá tudta tenni; Piemont harczias szelleme, annak erős szervezete, szabadelvü intézményei, valamint azon áldozatok, miket az olasz ügynek bozott, biztos zálogok arra nézve, hogy a benső egyesülésben önnek többi tartományaival oly végleges szervezetet találandunk, mi a nemzeti függetlenséggel és a közhaza sorsával összeegyeztethető. Fogadja el, sire, ohajtásainkat! Mint ügyünk képviselője Európa előtt ön ezen tartományoknak, melyek Olaszország iránti szeretetükért legtöbbet szenvedtek, ismét nyugalmat és boldogságot fog adni.

— A „N. P. Z." közli azon többször emlegetett sürgönyt, mit a bécsi kabinet drezdai meghatalmazottjához — ki egyszersmind a herczegi szász udvaroknál is hitelesitve van— intézett, s melyben az ugynevezett nemzeti pártra és a koburg-gothai herczeg által a gothai küldöttségnek adott feleletre vonatkozólag nyilatkozik. Ezen sürgöny e hó 4-ikén kelt, s Rechberg gróf által Traun grófhoz intéztetett Drezdába:

„A különböző pártprogrammok között, melyek a legujabb időben a német szövetségnek Poroszország vezérlete alatti alkotmányos szövetségi állammá átalakitását tárgyalják, előttünk rövid idő előtt azon okból tünt fel, mivel abban különös éllel van kimondva azon követelés, hogy Ausztria az ujonnan szervezendő Németországból kizárattassék. Ezen Gothában megjelent nyilatkozat mindenesetre egy ismeretes pártgondolata volt, mely magát nemzetinek adja ki, s mely programmjában a német császári államot a leendő Németországhoz való viszonyában egyenlő vonalra helyezi Dániával és Németalfölddel.

Komoly sejnálkozással láttuk később a hirlapokból, hogy ő magassága a koburg-gothai herczeg azon küldöttséget, mely ezen programmot egy emlékirattal együtt neki átnyujtotta, nemcsak elfogadta, hanem föltétlen, tartózkodás nélkül kimondott beleegyezéssel és bátoritással bocsátotta el magától.

A császári kormány minden őszinte meggyőződést tisztel, de azon szavak, miket Gothában egy herczegi száj ejtett ki, nem a szabad egyéni nézet köréhez tartoznak, hanem igen fontos, s határozott jogokat és kötelességeket érintenek. Ő Fensége Ernst herczeg maga sem fogja titkolni, hogy a czél, melynek elérésére a democrata és az ugynevezett gothai párt elemeiből egy uj, állitólag nemzeti pártot alkotni törekesznek, föltétlen tagadását foglalja magaban az Ő cs. felsége s a többi német szöv. fejedelmek, tehát a szász-koburg hg. közt is fenálló szerződesi viszonyoknak; ezen párt törekvéseinek pártfogása és elősegitése tehát egyet jelent a szövetségi szerződéstől való elszakadással. A cs. kormánynak ennélfogva jogában áll, de ugy hiszi, még inkább kötelessége a herczeg ő fensége ezen érzület nyilvánitása ellen eleve és nyiltan, a mint ez itt történik, szót emelni. A német közhaza jólléte szivén fekszik, s azért nem szabad felednie, hogy ezen párt kártékony tévedései, mely oly magas helyről történt pártfogással dicsekehetik, Németországot nem nagyon régen már egyszer a legnagyobb felbomlásnak s belháboru veszélyeinek tette ki; oly veszélynek, melyből nem egyoldalu s rövidlátó alkotmányos tanok, hanem Urunk császárunk nemes német érzülete, s a két német nagyhatalom mérséklete és békeszeretete ragadta ki Németországot.

Császár Ö Felsége szándéka szerint meg kell önt biznom, hogy a jelen bocsátványt másolatban közölvén a herczegi államminiszterrel, vagy más alkalmasnak tetsző uton gondoskodjék arról, hogy a fönnebbi megjegyzések s különösen azon jog-óvás, mely abban foglaltatik, herczeg ö fensége tudomására jusson.

Fogadja ön, stb. Rechberg.

— Kragujevátz, sept. 22. A „P. Ll." irja: Miután a 17 kerület küldöttei tegnap mind bemutatták megbizó leveleiket az erre kinevezett bizottmánynak, ma reggeli 8 órakor megnyittaték a szkupsztina azon épületben, mely a nyár folytán építteték e czélra. Elnökké Kabiberovitz Zsiwko (belgrádi) alelnökké Fu-aklovits Tódor (Kragujevázi) képviselők választattak: titkárokká Gruits Jefremet és Jovanovits Pentát nevezte ki a gyülés. Tiz óra után kezdődött az egyházi ünnepély, melyet ezen nemzeti esemény megünneplésére Mihály metropolita tartott két püspök; több archimandrita és sok pap assistentiájával Milos herczeg s Mihály trónörökös jelenlétében. A metropolita beszéde után, a ki kiváltképen ajánlotta a hibába esett szerbeket mind, polgártársaik szeretetébe és segélynyujtásába, Milos szólalt meg, intvén a szkupstinát, hogy kizárólag a belügyekkel foglalkozzék, a külügyeket pedig egyedül ő reá bizza; névszerint pedig arra figyelmezteté, hogy barátkozzanak meg ők is, s az országot is szoktassák hozzá azon gondolathoz, miszerint az adók és járulékok felemelése elkerülhetlenül szükséges. Tizenegy órakor a trónörökös, a senatorok, a jelen volt papság s udvari népe kiséretében a nép örömujjongásai közt ment vissza a szkupsztinából a konakba. Ezen első ülés a miatt nevezetes, mert a herczeg és a gyülés között egy összeütközés döntetett él, az utóbbi diadalával. A tárgy ez volt: Milos tegnap kinevezte a szkupsztina titkáraivá Sabaratz Jakabot és Jovanovits Pentát. Midőn a belügyminiszter a gyülésnek ezt tudtára adá, a valjevoi kerület küldöttei tiltakoztak az eljárás ellen s a valjevoi prota (főpap) tisztán kimondta ö excellentiájának hogy: „kérjük önt, mondja meg a herczegnek, ne hágjon át hatalma korlátain, hanem hagyja a törvényszerüséget háboritlanul haladni a maga utján." A küldöttek nagyobb része ezen merész nyilatkozat mellé csatlakozott, s a fennebb nevezett titkárokat maga a szkupstina választotta meg törvényes eljárás szerint.

— Azon fölirat, melyet a cserkeszek küldöttsége a nagyvezérnek s ugyanakkor Anglia, Francziaország, Ausztria s az Egyesült-államok követeinek Konstantinápolyban átnyujtott, következőleg hangzik:

„30 év óta folytat Oroszország kegyetlenséggel egy gonosz, fertelmes háborut, melyet neki semmi igazság sem bocsáthat meg, egy szabad, független és mindig nagy nép ellen. Kényszerité e népet, hegyei közt keresni ótalmat s tüzhelyét szakadatlanul változtatni, hol a biztosság sohasem telepedett le s hol a harczos, ki a szabadságért létét koczkáztatja, hitvese vagy gyermekei életeért remeg. Néhány év előtt a nyugat nagylelkü harczosainak hatalma által egy békekötés kényszerittett a nagy északi hatalomra, mely tudomásunkra jutott. Mondatni hallottuk, hogy a tenger, mely drága honunk hegyeit mossa, a győzők akarata által szabaddá lett és hogy a kereskedés, mely a népeket gazdagitja s egymással megbarátkoztatja, szabaddá lett, s mi reméltük ezt, mivel forrón szeretett hazánk összes főnökei rávevének bennünket, hogy az idegeneknek nagylelkü vendégszeretetet s a kereskedelemre és mindarra nézve, a mit köztünk birni fognának, biztositékot nyujtsunk. Ámde megtörtént, a nélkül hogy ez által az emberek igazságérzete felköltetett volna, miszerint még azután, miután a támadó hatalom és fegyverei megaláztatva, megesküdni kénytelenittetett, hogy tengerünket többé meg nem sértendi, hogy kikötőinket bezárva s körülvéve s a segéd eszközöket, melyeket a hajózás által gyüjtöttünk, elveszve lenni láttuk.

Ekkor az északi hóditó még nagyobb dühvel kezdte meg ismét ama harczokat, melyekben őseink hiresekké lettek. S most utolsó harczosaink testeikkel állják meg ezen egyenlőtlen harczot, melyben a fegyver bennünket kiirt, a nélkül hogy legyőzne. Mi azonban, kik soraikból valók és cserkesz testvéreink közt az elsők vagyunk, el levén határozva, gyermekeink előtt ama háborut folytatni, mig az utolsó ember elesett, mi béke iránti szeretetből jövünk, hogy a nyugat népeihez, melyek igazságosak és a szabadság gyermekei, utolsó jajkiáltásunkat intézzük. Isten parancsolja, hogy ezen kiválasztott népek, melyeket ö különösen szeret, megtudják, miszerint a nyomorában dicsteljes Czirkaszszia tud fegyvernyugvást kérni, mely nyugalmát visszaadja, de hogy elkészül arra is, hogy ha megvetik, reményei halálával magát eltemesse. A cserkesz számára Oroszország keblében nem létezik nyugalom. (Itt következik 250 aláirás.) Mi, számra 250-en, mindnyátan harczban megpróbált főnökök vagyunk, mi megmértük Isten előtt a szavakat, melyeket az idegenekhez intézünk, s azok mindegyikét sérthetlen jegyünkkel pecsételjük, hogy mint az egész haza szava meghallgattassék."

Bukurest, sept. 18. A „Bukurester Deutsche Ztg" szerint, számos Al-Duna mellett lakó polgárok egy uj város alapitására határozák el magukat s Kuza fejedelemtől engedélyt kértek arra, hogy azt az ő nevéről nevezhessék el. A fejedelem a kérvényre következő választ adott:

„Megengedjük, hogy a Duna partján épitendő uj városnak fejedelmi név adassék; de nem a miénk, hanem Mirtsáé, kinek neve honunk évkönyveiben oly tiszteletteljes helyet foglal el. Ha a sors kedvezend s megengedi nekünk, hogy hazafias érzelmeinket honfitársainknak egykor, habár a legterhesebb áldozatokkal is megmutathassuk, reméljük, hogy a hon a mi érdemeinket is elismerendi."

Ujabbak. — Párisból szept. 27-ről a „Nat. Ztg"-nak azon római sürgönyt illetőleg, mely a pápai és a legatiók-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundaţia pentru Şcoală - BCU Cluj-Napoca.

beli katonaság közt az összeütközést közel kilátásba helyzi, igy irnak :

„Rómában, ugy látszik, a bolognai forradalmiakkal való összecsapást nagyon ohajtják, még annak koczkáztatásával is, ha abban egyelőre a rövidebbet huznák is. Antonelli bibornok meg van győződve, hogy a római csapatok megveretése azonnal Ausztria vagy Francziaország beavatkozását fogná maga után vonni. Csak az első lépés nehéz, igy számit a bibornok."

— Róma, szept. 24. Az egyházi államban a hadkészületek folyvást tartanak. Rómában mint mondják — a katonai készületeken kivül még másnemüek is tétetnek, s hihetőleg rövid idön, névszerint Francziaországban nagyszerü papi demonstratiók fognak eszközöltetni. Hirszerint Bargagli a toskánai nhg itteni követnek azon eljárását, miszerint a toskanai forradalmi kormány felszólitására nem akarja az itteni toskánai követségi palotát odahagyni, Ausztrián kivül Francziaország is helyeslé.— Az „Univers" szerint a pápai sereg most 12,000 főből áll, a csendőrséget is beleszámitva; még pedig 2200 ember Schmidt tbk alatt Perugiában, 1000 ember Anconában, s 4000 ember Kalbermatsen tbk alatt Pesaróban áll.

A pápa egészségi helyzete annyira javult, hogy szept. 23-án már consisoriumot is tarthatott, melyben a bolognai nemzeti gyülés összes határozatait megsemmisité, s emlékezetbe hozá a canonok által azok ellen kiszabott büntetéseket, kik a szentszék örökségét s tekintélyét megtámadni merészlik. A pápa legközelebb Castel-Gondolfóba utazik, a hol october havát töltendi. A politikai ügyek önmagukra s Antonelli bibrnokra vannak hagyva, s e szerint nem igen haladnak előre a Francziaország által ajánlott szabadelvü irányokkali kibékülés szellemében. Grammont hg falura vonult, s egyelőre minden beavatkozástól tartózkodik.

A legatiók csapatjai Rimini környékén öszpontositvák s még Granavát is megszállták. Fanti, Garibaldi és Rogelli tbnokok Riminibe mentek, hol 14,000 ember áll együtt. A Pesaro és Anconánál álló csapatok alig erősebbek 8000 embernél.

Mint a „Nord"nak irják : Az ifju nápolyi király a pápavali találkozás végett a római határra megy. Ugyanannak távirják : „Hire jár, hogy Aquilában az Abruzzok közt a forradalom kitöréshez jutott, s hogy oda már csapatok is küldettek.

— Florencz, szept. 30. Az itteni forradalmi kormány kiáltványa jelenti, hogy ezentul a szárd király nevében fog kormányozni. A savoyai lobogó a régi palotára feltüzetett.

— Parisból, szept. 28-dikán irják a „N. P. Ztg"-nak : „Az Ausztria és Oroszország közti közeledés nem puszta hir többé, habár nem látszik is még bizonyosnak a három császárnak egymássali találkozása. Annyi bizonyos, hogy a pétervári kabinet az olasz ügyre nézt egyetértésben van Auszttiával és Francziaországgal, s hogy Szárdiniának a congressuson nem lenne más támogatója Anglián kivül. A porosz miniszterium politikáját illető hirek ellenkeznek egymással, a franczia diplomaták nézete szerint Poroszország Angliával fogna kezet az olaszhoni forradalmi kormányok részére (?) Hogy Spanyolország képviselve lesz a congressuson, tudva van. De vajjon lesz-e egyátalában congressus? A franczia kormánykörökben ugy hiszik, hogy lesz, daczára annak, hogy az angol napisajtó ellenkezőt állit."

Az „Indepen. belge" az angol lapokkal ellenkezőleg most is azt állitja, hogy a Francziaország és Ausztria közti külön béke megkötését, s a brüsseli congressust bizonyosnak tekinthetni. A „M. Post" és „Observer" czáfolatai csak azt mutatnák : hogy Palmerston lord kabinetje az utolsó pillanatig akar küzdeni Piemont érdekei mellett s igy visszaszerezni azon befolyást Olaszországban, melyet a háboru előtti és alatti visszavonulása által elvesztett.

— Londonban közelebbről több izben tartatott kabineti tanácsülés. A tanácskozás tárgyát igen hihetőleg a középolaszországi kérdés képezé. Hogy mi lön a határozat, ez még rejtély, mivel a lapok erről mélyen hallgatnak a „Manchester Guardian"-nak egy levelezőjén kivül, a ki igen becses értesülési kútfőkkel bir, s ki nem csak azt állitja, hogy Russell s Palmerston lordok maguktartása nem változott Olaszország irányában, hanem még azt is erősiti, hogy az ö politikájok egyszersmind az egész kabineté is. Ezen politika, a nélkül hogy a congressus határozata legkevébbé is megelöztetnék, abban látszik állani, miszerint az olaszoknak várakozást tanácsolnak. Ha ök szilárd és nyugott állást tudnak elfoglalni s megtartani, a levelező szerint ügyöknek sikerülnie kell; bármit tegyenek is egy részről Ausztria s más részről Francziaország.

—A China elleni expeditio vezére Hope Grand vezérörnagy lesz. Ángliából nem küldenek sereget, hanem Indiából küldenek 10 ezer embert. A pekingi orosz képviselő tudositása szerint, a peihói csata folytán szokatlan izgatottság uralkodott a chinai fővárosban. — Sanghaiban komoly föllépések történtek a külföldiek ellen, kik közül többen életöket vesztették.

— A „Patrie" f. hó 1-én ellene mond azon hirnek, hogy a chinai expeditióra nézve franczia részről már is végleges határozatot hoztak volna. A császárnak visszaérkezését Párisba oct. 12-én várják.

— Az orosz trónörökös nagykorusága s eskületétele sept. 20-án lőn császári manifestum által kihirdetve, s az ünnepélyes nap dicsőségét semmi se növelhette inkább, mint Shamyl fogságba estének csak kevéssel előbb megérkezett örömhire. — Az orosz czár a közelebbi napokban Moszkauba s Tulába fogván utazni, nem tartják valószintlennek, hogy ezen utjában történetesen találkozni fog a kankazusi legyözött oroszlánynyal. Sz. Péterváratt a régi taurusi palotát késziti Samyl számára.

NYILTPOSTA.

Konstantinápolyba báró Orbán Balázshoz. A Muzeum részére szánt igen becses küldemény beérkezett hazánkba, s illetékes helyen megtettük a teendőket, hogy az az egyletnek átadassék.—

Bécsi börze. Octob. 1-én: Nemzeti kölcsön 79 pft. — Metalliques 5 pcentes 73.25. Urbéri papirok : magyar 72.75. erdélyi 70.50. Bankrészvény 892. Korona 16.45. Cs. k. arany 5.71. Ezüst 119.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

MAGÁN HIRDETÉSEK.

(750) (2—3)

Kegyes méltánylásra!

A brassói általános nyugdij-intézet tizenötéves fennállása alatt, a nélkül hogy fényes nevek, megható nagyságu alap töke, annyi meg annyi miliókat érö értéktárgyak bistositása, vagy csattanó egyesesetekben elért elönyek kikiábálása által akart valna vakitni és csábitni, söt inkább a legnesztelenebb fellépés által távol minden divatozó fitogtatástól, **csak önmagától** és csendes de következetes müködése által, egy olyan, évről évre növekedő részvétnek örvendett, hogy, ámbár az austriai császárságnak csak egy határszéli városában gyökerezve, egy oly országban, hol kész pénzben éppen a legkevesebb böség uralkodik, az 1858-dik évre szóló számolati-jelentésében, miután 22,262 ft. 43¼ kr. Á. É. nyugdi okra fizetett, még 69,132 ft 82¼ kr. alaptökét, és 163,188 ft 79²/₄ k.. nyugdijakra alkalmazott tökét, tehát egy 232,321 ft 61¾ krból Á. É. álló tiszta vagyont felmutathatott.

Azonban ha ezen emberiségi-intézet a fennérintett csábeszközöket elvileg meg is veti; igazgatósága még is kötetesnek érzi magát, a t. cz. közénséget koronként egy oly egylet létére emlékeztetni, melynek egyedüli czélja és ügyekezete az, hogy a rendelkezésére álló eszközöket semmire egyébre, mint a kölcsönös felsegéllésre, még pedig a legigazságosabb mód szerint, forditsa. Olyan idö a minden évben januar 1-töl october végéig tartó időszak bezárásának közelgése, mely alatt egyedül lehetséges az intézetbe beállani, és mind azon elönyeket élvezni, melyek az abbani részvényességből folynak.

Megkéretik tehát mindeuki, a ki aránylag kevés tehetséggel magának vagy szeretteinek bizonyos jövedelmet kivánszerezni, hogy szándokát **mielőbb** teljesitse, mert a felvételi időszak beváрása közelgésével, a mindig növekedö tódulás nehezitni szokta a pontos ügykezelés ellátását, utólsó october után pedig, egy egész év elvesztése nélkül a belépés nem történhetik meg.

Ugyen ezen okból sziveskedjenek a már bekebelezett t. tagok is, kik évi-járulékaikkal még hátralékban vannak, annak kiegyenlitésével sietni, mert az erre kitüzött időszak utolsó napjaiban, a legjobb akarat meltett is alig lehetne képesség minden kivánatnak a szükséges pnntossággal és gyorsasággal megfelelni, egy időszerü részlet fizetés elmulasztása pedig a nyugdij huzását min denkor egy évvel tovább halasztaná.

Azokra nézt, kik az intézet lényegével meg egészen ismeretlenek, szolgáljon a következö tájékozásul.

1. Az intézet minden egyes részvény befolyása ás ellenörködése alatt áll, miután mindenkinek szabad a kezelésbe kedve szerint pillantani, a választmányi gyütésekben jelen lenni és hasznosnak tetszö inditványokat, vagy tett tapasztalatokat általános tanácskozás és határozat alá bocsátani, s ha legalább egy egész nyugdijos tag, minden tanácskozásnál szavazatát beadni. A nyilvánosság elve egy általában a legszélesebb értelemben tartatik fenn.

2. Ezen intézet nem kiván beálló tagjaitól pénztökéket, hanem csak 17 éven keresztül 6‰ kamatját azon tökének, mely hasonló intézeteknél beszokott fizetödni. Azonban helyesen cselekednek azok, kik tehetik, ha 17 évi járulékaikat egyszerre lefizetik, hogy továbbra minden gondtól e részben mentek legyenek. Ez esetben az ök nevökre és részökre a pénz a takarék' pénztárba kamathajtólag fektetödik le, s a nyugdij intézet abból évenként csak az évi járulékot veszi ki, mig a maradék egyedül vagyona marad az érdekelteknek vagy örököseinek.

A kiterjedésre nézt, a melyben valaki t. i. be akar lépni, a legszélesebb kör van hagyva. Egy tized nyugdijra, évi 1 ft 26 kr. a. é. fizetéstöl kezdve, mely a legkissebb arány, tetszés szerint bár mely magasságu összegig lehet belépni.

3. 60% kamatja a nyugdij intézetbe befolyt pénzeknek, és 90% kamatja a pénzek kamatjainak nyugdij fizetésekre fordittatik, 30% kamatja minden befizetett összegnek pedig képezi a törzstökét a jelenlegi és jövendöbeli érdekeltek számára; 10% kamatja ezen járulékoknak és kamatoknak végre szolgál minden, bár mely név alatt elöforduló kezelési kiadások fedezésére.

4. Azáltal, hogy a beállók 17. évig rendesen semmi osztalékot nem kapnak, s hogy a megholtak járulékai kamattal együtt a túlélök javára maradnak, az intézet oly erőt nyer hogy képes részvényeseinek, a befizetett összegeikhez arényleg 17 év mulva oly nagy, minden évben növekedö osztalékot adni, a mily máshol bajosan, — kivéve a kol egynek egy nyervény, 999-nek pedig csak üres szám jut, — lehet elérhetö; — föként miután itt nem szükséges egy miliókra menö részvéuy tökét jövedelmeztetni, s ez által a jövedelmet, a nyugdijra várokozók nyilvánvs hátrányára fölemészteni.— Intézetünknél ellenkezöleg az összes jövedelmezöleg lefektetett töke **kiválólagos tulajdona a tagok összes számának**, a kik azt jövedelmeivel együtt az évek folytán, és minden egyes tagnak élethosszához képest, élvezhetik és emészthetik.

5. Ezen intézetnél nem csak egy nehány, hanem száz külömbözö kor-osztály létezik, mely évenként a közelebbi nagyobba lép s tagjainak, minthogy minden kor-osztály egy, a halálozás alaptán kiszámitott kulcs szerint részeltetik, évről évre. éppen ezen elölépés végett, mindég nagyobb osztalékot hajt. Még lényeges elönye ezen intézetnek, hogy vagyona egy commaszált közös-jószágát képezi minden osztálynak és évitársulatnak és egyes osztályok vagy évi társulatok jövedelmezése által nem daraboltatik fel, — miböl megint következik, hogy minden lehetö elönyek a társulatnak egészben javára törénnek, midön csak az életkor s a járulék összege adja a mérvet, és egyes évi társulatok vagy osztályok a többek elött semmi kedvezménynyel nem birnak.

6. Abban, hogy itt nem elöre számszerint megállapitott, hanem csak oly nyugdijak fizetödnek, melyek az évi számodás bévégzése után, az Aspiránsok az az oly tagok megröviditése nélkül, kik még nem nyugdiképesek e czélra forditatók, fekszik biztos kezessége az intézett fennállásnak, — s az eddigi tapasztalt még is bizonyitja, hogy az ezen intézettöl fizetett nyugdijak, azon összeghez aránylag, a mely által megszereztettek **a legnagyobbak**, a mik oly intézettöl észszerüleg csak remélhetök és megvárhatók.

Itt megjegyzendö, hogy egyének, kik a 48 éves kort tulhaladták, azon kedvezményben részesülnek, hogy a nyugdij huzásig nem egész 17 évet kell várniok, hanem bizonyos éveket utánfizetés által összehuzhatnak, söt 64 éves és azon felüli egyének az évi járulékot egyszerre mind a 17 évre lefizetik, és már egy év lefolyta mulva nyugdijba léphetnek, miböl megmagyarázhntó, hogy az intézet, melynek járuléki idöszaka 17 évet foglal magában 15 éves fennáll sa mellett már nyugdijakat fiizethetett.

7. Az intézet tökéit csak árva-biztositékokra fekteti az egy et maga pedig, közgyüléstöl közgyülésig választott, dijtalan választmányi elnöke valamint egyes tagjai által gyakorolja a szükséges felvigyázást.

8. Az által, hogy a 17 évig tartó járulékfizetés képezi az intézet fö-bevételi forrását, a tagok minden rázkodtatás ellen a lehetségig biztositva vannak, melyeket bizonyos, semmi elörelátás által el nem hárítható, erőszakos koresemények következtében szenvedhetnének, ha a nyugdijak egy ltalában csak összegyüjtött tökékkel lennének adományozva, melyeknek csonkitatlan megmaradása örökké kétes, minthogy csak is rendes viszonyok alatt lehet rájok számitni

Ezen rövid vonások elegendök, hogy a folytonosan növekedö részvétet az intézet iránt is megfejtsék. A ki e tárgyról még közelebb értesülni kiván, az erre vonatkozó nyomtatványok megkapja Brassóban az igazgatási irodában Rossmarkt 33 sz. valamint az intézet ügynökségeinél. — és itt még csak hozzáadandó, hogy az uj ausztriai pénzláb ez intézet lényegére semmi változást nem hoz. — Csak hogy jövöre egy egesz nyugdij elnyerésére 12 pft. helyett 12 ft 60 kr. A. É. — vagy összesen a 17 évre 204 pft. helyet 214 ft 20 kr. A. É. — és egy tized nyugdij elnyerésée 1 ft. 12 pft. helyet, — 1 ft. 26 kr. a. é. vagy is összesan a 17. évre 20 ft. 24 pkr. helyett — 21 ft. 42 kr. a. é lesz fizetendö, végre a nyugdij kétszeres vagy háromszoros s t. b. elnyerésérn mindég a megfelelö összeg fizettetik.

Helyeken, hol jelenleg még nincs ügynökség. az igazgatóság, melyhez fordulhatni (a koronaországokban pedig, hol föügynökségek vannak, ezek) hajlandó, ilyetén kérését jóhitelben álló házaknak és ügyletférfiaknak, a szabályszerü feltételek mellett tekintetbe venni.

Brassó, 1859 augustus havában.

A BRASSÓI ÁLTALÁNOS NYUGDIJINTÉZET IGAZGATÓSÁGA.

Külső ügynökségek.

Beszterczén: Láni Ede ur.
Bukurestben: Frank E. A. ur.
Bothfalun: Horváth P. ur.
Sz. Budán: üres.
Sz. Keresztúron: A. Mihály ur czipész.
Erzsébethvároson: Péterffy J. ur.
Fejérvártt: Mégai M. E.
Fiumeban: Dopoli J. ur.
Gy. Szt. Miklóson: Kristoff A. ur.
Gálton: Blarich V. ur.
Szebenben: Züner J. ur.
Höltevényen: Foith J. ur.
Hermányon: Boltres M. ur.
Hatzfelden: Telbisz J ur.
Ilyefalván: Séra L. ur.
Déézsen: Bonyh. Nagy J. ur
Debreczenbea: Örvényi V. ur.
Fogarasban: Thümann Fr. ur.
Reinecken. Sweizban St. Galleni Canton Lutz-Gottier S. S. ur.
Jassyban: Stenner G. ur.
K, Vásárhelyt: Kleber J.
Krizbán: Foris M. ur.
Kolozsvártt: üres, fizetést elfogad Benedek L. a kereskedelmi kam. szállásán.
Lekenczén: üres.
Sz. Sebesen: Binder Fr. ur.
Megyesen: Fleischer és fia.
M. Ujvártt: Grönn J ur.
N Enyeden: Szabó G. ur.
Sopronyban: Zügn J. G. ur föügy.
Buda-Pesten: Metz V. ur föügy.
Posonyban: Friese E. ur.
Rosnyón: Römer E. ur.
Köhalmon: Nagelschmid ur.
Segesvártt: Misselbacher ur.
Kassan: Petrich C. ur.
Kraknóban: Kolmer K. ur.
Lekenczén: Mangesius E. ur ideig.
M. Vás rhelyt: Bell Fr. ur.
Prágában: Krüzner testvér urak. Cseh-, Morvaország és Slesia föügynöksége.
Szászvároson: Leonhárd F. J. ur.
Szerethen: Figura A. ur.
S. Fel Doboson: Bartha A. ur.
Sz Régenben: Wittstock ur.
Sz. Somlyón: ifj. Lázár J. ur.
Prezsmáron: Gross L. ur.
Toroczkón: Koronka A. ur.
Tordán: Scholtesz A. ur.
Ujfalun: Löpe J, ur.
Bécsben: Preidl, F. ur föügy.
Vidombákon: Türk G. ur.
Feketehalom: Kueres G. és Ziegler ur.
Zalánban: Séra Zs ur.

(755) (2—3)

HIRDETÉS.

Nagyon leszállitott ároni olajpogácsa eladás.

Lenmag pogácsa mázsája . . 1 frt. 20 kr. osztr. ért.
Kendermag „ „ . . — „ 80 „ „ „
Repczemag „ „ . . — „ 50 „ „ „

A len- és kendermag pogácsa mindennemü szarvasmarha, ló és sertés hizlalására és tejeltetésére legolcsóbb tápszer. — A repcze pogácsa pedig ezen árba tüze ésre a legolcsóbb, még pedig annyival olcsóbb a tüzifánál, hogy hat mázsa pogácsa annyi ideig tart, mint egy öl fa és e szerint fél annyiba kerül mint a fa; különösen ajánlható a szeszgyáraknak.

Utalványok kaphatók saját házunknál két viz közt és Tauffer Ferencz ur „Vadmacska" czimü kereskedésében. Kolozsvártt, octoberben, 1859.

Kiss testvérek,
olajgyár tulajdonosai.

AZ EV. REF. FŐTANODA KÖNYVNYOMDÁJA. (Belső farkasutcza 74 sz.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.